

LASTEKAITSETÖÖTAJA INFOKAART TEGUTSEMISEKS RAHVUSVAHELISE LASTEKAITSETÖÖ JUHTUMI PUHUL

Rahvusvahelised koos- ja abielud on muutunud igapäevaseks ning Eesti kodanikud kasutavad aktiivselt Euroopa vaba liikumise õigust, valides omale sobivamat elu- ja töökohta. Lapsed on oluline osa rahvusvahelistest rändevooludest Euroopasse, Euroopa sees ja mujal maailmas. Lapsed võivad reisida saatjaga või ilma, seaduslike reisidokumentidega või ilma ning sõltumatutena või majandusmigrantidena. Kui vanemad kodumaalt välja rändavad või lahku lähevad, võivad lapsed koos ühe või mõlema vanemaga teise elukohta või riiki kolida.

Sõltumata elukoha riigist on lastel õigus kaitsele igasuguse vägivalda, väärkohtlemise ja hooletusse jätmise eest. Samuti on lastel õigus olla kaitstud perest eraldamise eest, välja arvatud juhul, kui pädevad asutused otsustavad, et eraldamine on vältimatu ning toimub lapse huvides. Keerulistes olukordades vajavad lapsed tingimusteta kaitset ja nende pered ja lähedased asjakohast nõustamist.

MILLISED ON PEAMISED RAHVUSVAHELISTE LASTEKAITSE JUHTUMITE PÕHJUSED?

Rahvusvahelise lastekaitse juhtumi puhul on tegemist olukorraga, kus laps või üks lapsevanematest on pärit, resideerus või elab endiselt välismaal. Juhtumi põhjusteks võivad olla näiteks: üldised hooldusõiguse küsimused, lapse heaolu kontrolli taotlused, eestkoste küsimused, infovahetus välisriigi lastekaitsetöötajatega, lapseröövi avaldused, elatisega ja selle määramisega seonduvad küsimused, suhtluskorra määramise küsimused. Sagenenud on kiireloomulist reageerimist vajavad ilma hooldusõigusega isikuta Eestisse saabuvate alaealiste juhtumid.

KES TEGELEB RAHVUSVAHELISE LASTEKAITSE JUHTUMIGA?

Rahvusvahelist lastekaitsejuhtumit korraldab lapse hariliku viibimiskoha järgne kohaliku omavalitsuse üksus.

Kuna lapse harilik viibimiskoht ja lapse ning pere registreeritud elukoht ei pruugi ühtida, vajab infot rahvusvahelise juhtumi kohta ka omavalitsus (sealhulgas ka välisriigis), millise territooriumil asuval aadressile laps või tema vanem(ad) on registreeritud.

Sotsiaalkindlustusamet vahendab rahvusvahelisi lastekaitse üksikjuhtumeid kohaliku omavalitsuse üksusele ja nõustab rahvusvahelistes üksikjuhtumitest kohaliku omavalitsuse üksust.

MIDA PEETAKSE LAPSE HARILIKUKS VIIBIMISKOHAKS?

Euroopa Kohus on tõlgendanud lapse harilikku viibimiskohta järgmiselt: *„...elukoht vastab kohale, mis väljendab lapse teatud integratsiooni sotsiaalsesse ja perekondlikku keskkonda: sel eesmärgil tuleb eelkõige arvesse võtta liikmesriigi territooriumil viibimise kestust,*

õiguspärasust ja tingimusi ning põhjuseid, miks perekond sinna liikmesriiki kolis, lapse kodakondsust, kooliskäimise kohta ja tingimusi, keeleoskust ning samuti lapse perekondlikke ja sotsiaalseid suhteid nimetatud liikmesriigis."

Oluline on silmas pidada, et lapse registreeritud elukoht ei pruugi olla lapse harilikuks viibimiskohaks ning et lapsel võib üheaegselt olla mitu harilikku viibimiskohta või samas mitte ühtegi viibimiskohta, sõltuvalt konkreetsest juhtumist.

MILLIST INFOT VÕIB KÜSIDA JA PEAB ANDMA TEISE RIIGI LASTEKAITSETÖÖTAJALE?

- ✓ lapse nimi ja sünniaeg
- ✓ lapsevanemate nimed ja sünniajad
- ✓ lapsevanemate ja puudutatud isikute kontaktandmed
- ✓ rahvastikuregistri andmed (hooldusõigus ja rahvastikuregistri järgne elukoht)
- ✓ olukorra lühikokkuvõte (*case note*)
- ✓ millist infot vajab (*request of information*)
- ✓ taotleja ja/või vastaja kontaktandmed (sh ametiasutus, postiaadress, e-posti aadress, telefoni- ja faksinumber)

OLULISED RAHVUSVAHELISED ÕIGUSAKTID JA SEADUSED

- 1) [ÜRO Lapse õiguste konventsioon](#)
- 2) [Lastekaitseseadus](#)
- 3) [Perekonnaseadus](#)
- 4) [EL määrus nr 2201/2003, nn. Brüssel II a määrus](#)
- 5) [Haagi 25.10.1980 Lapseröövi konventsioon](#)
- 6) [Haagi 19.10.1996 Vanema kohustuste ja laste kaitse konventsioon](#)
- 7) [Eesti Vabariigi ja Vene Föderatsiooni õigusabileping](#)

KASULIKUD KONTAKTID: KELLE POOLE ABI SAABIMISEKS PÖÖRDUDA

Sotsiaalkindlustusamet - rahvusvaheliste lastekaitse üksikjuhtumite vahendamine kohaliku omavalitsuse üksusele ja kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja nõustamine (katrin.malm@sotsiaalkindlustusamet.ee või childprotection@sotsiaalkindlustusamet.ee, tel +372 6640 164, +372 513 8850)

Justiitsministeerium - keskasutus rahvusvahelise lapseröövi, piiriülese elatise ja hooldusõiguse juhtumi puhul (central.authority@just.ee; +372 6 208 183)

Välisministeerium - osutab välisriigis viibivale Eesti kodanikule ja Eesti välismaalase passiomanikule konsulaarabi (konsul@mfa.ee; +372 6 377 440 ja +372 53 019 999 (24h))

